

Här är berättelsen om sommargästerna på Riten i sin helhet som Torbjörn Sjölander gav till hembygdsföreningen 1987.

Det vållade lite huvudbry att lista ut vilka sommargästerna var men med utgångspunkt från familjenamnet "Wasmouth" och med hjälp av Google och innehållet i texten hittade jag rätt sommargästfamilj.

Familjen Wasmouth bestod av mamma Amalia och 9 barn, 7 flickor och 2 pojkar. Fadern Hjalmar hade dött 1898 vid 45 års ålder. Det framgår inte vem som minns och berättar om tiden på Singö men jag gissar på en av de äldre flickorna. Barnen föddes mellan 1876 och 1892. Äldst var Fanny sedan kom Gunhild, Ragnhild, Alva, Hjalmar, Astrid, Lilly, Elsy och Johan (Bia).

Berättelsen tar sin början i det första årtiondet på 1900-talet, det var på modet att lämna storstaden och leva ett stärkande liv i skärgården med bad, promenader, bra mat och inte minst ett ganska så intensivt sällskapsliv.

Av texten kan man ana att familjen umgicks med konstnärer av vilka några också kom att hyra på Singö, bland andra omnämns Emil Stiebel, operasångare, Adolf Wiklund, musiker, och en hovkapellist. Ragnhild Wasmouth gifte sig med tonsättare, violinist/affärsman Richard Ohlsson, de köpte sig ett eget sommarställe i Norrvreta där delar av familjen Wasmouth vistades senare under 1900-talet.

Författaren skriver om gårdens folk, familjen Sjölander, inte helt rätt uppgifter i texten men det fick jag rätsida på genom Singö släktforskningsregister, ett förnämligt verktyg när det gäller att hitta rätt bland namn och släkter.

Farfar Sjölander måste vara Jan Pettersson (1841-1908) från Harg som 1871 gifte sig med en flicka från Söderbyn, Anna Söderholm (1846-1936). De köpte hemmanet Riten 1872 och fick ett barn, en flicka, Anna Kari (1871-1939). Hon gifte sig 1890 med lotsen Mats Sjölander (1859-1924) som då flyttade till Anna Karis barndomshem Riten. Att Mats varit fyrvaktare på Almagrundet måste vara en missuppfattning, jag kan inte hitta något som stärker det. Av Mats och Anna Karis barn, Sven, Svea och Martin, var det Sven som förde lotstraditionen vidare, de andra två dog unga.

Ytterligare klarlägganden:

Laga skiftet genomfördes på 1860-talet.

Båtbyggare/byggmästare Albin Larsson bodde vid sjön strax innan ångbåtsbryggan från Söderhusen räknat.

Marie Sundberg var gift med Tore Sundberg, fiskare, och bodde i Hörnängen. Marie hade en svåger som var fyrvaktare på Svartklubben, Per Modin, det måste vara han som åsyftas.

”Hediotemme” som en gumma i texten nämner syftar på sommarhemmet på Klippudden för förståndshandikappade barn som friherrinnan Rappe lät bygga vid förra sekelskiftet. Torborg Rappe var djupt engagerad i att ge dessa barn en meningsfull tillvaro. Ordet idiot hade inte den negativa klang på den tiden som det har nu: ”Jag trivfes icke utan mina idioter” sade fru Rappe ofta.

Och så strömmingsmått:

En tunna strömming = ca 130 kg

En fjärding (en fjärdedels tunna) = ca 30 kg

En val = ca 80 strömmingar

Riten finns med i Britta Anderssons ”Hus på Singö” sid 91.